

KRONIKA POLSKIEGO TOWARZYSTWA FIZYCZNEGO

MARZEC – MAJ 2026

WARSZAWA: Nowi profesorowie fizyki

Decyzją Prezydenta RP z 7 kwietnia 2026 r. grono polskich profesorów fizyki powiększyło się o dziewięciu naukowców. Wśród nominowanych znaleźli się badacze związani z różnymi obszarami współczesnej fizyki: od fizyki powierzchni i nanostruktur, przez fizykę kwantową, układy złożone, magnetyzm i fizykę jądrową, po fizykę biomedyczną i metody obliczeniowe.

Prof. dr hab. **Grażyna Antczak** jest fizyczką związaną z Uniwersytetem Wrocławskim. Jej praca naukowa koncentruje się wokół zjawisk zachodzących na powierzchniach ciał stałych, zwłaszcza w skali atomowej i nanometrowej. Reprezentuje ten nurt fizyki, w którym precyzyjny opis procesów powierzchniowych staje się podstawą rozumienia własności materiałów i struktur nanoskalowych.

prof. Grażyna Antczak

Prof. dr hab. **Paweł Błasiak** z Instytutu Fizyki Jądrowej PAN jest fizykiem teoretykiem, którego zainteresowania obejmują podstawy mechaniki kwantowej oraz opis układów kwantowych. W swojej pracy łączy formalną stronę fizyki z pytaniami o naturę splątania, nielokalności i informacji kwantowej, a więc zagadnieniami istotnymi zarówno dla fundamentów teorii, jak i dla nowych technologii kwantowych.

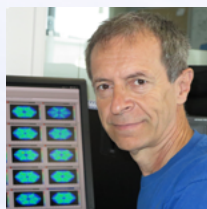

prof. Agata Fronczak

Prof. dr hab. inż. **Agata Fronczak** z Politechniki Warszawskiej reprezentuje fizykę układów złożonych i fizykę statystyczną. Jej działalność pokazuje, jak narzędzia fizyki mogą być używane do opisu nie tylko klasycznych układów materialnych, ale także sieci, struktur społecznych, ekonomicznych i informacyjnych. To przykład badaczki pracującej na styku fizyki, matematycznego modelowania i problemów interdyscyplinarnych.

Prof. dr hab. **Ryszard Gieniusz** z Uniwersytetu w Białymstoku jest fizykiem doświadczalnym zajmującym się magnetyzmem i dynamiką układów magnetycznych. Jego praca wiąże się z badaniami materiałów magnetycznych, fal spinowych i metod spektroskopowych. Reprezentuje nurt fizyki, w którym zaawansowany eksperyment laboratoryjny pozwala śledzić subtelne procesy odpowiedzialne za własności nowoczesnych materiałów.

Prof. dr hab. **Bartłomiej Graczykowski** z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prowadzi badania na pograniczu fizyki materiałów, nanofizyki i biofizyki. Interesują go zjawiska mechaniczne i cieplne w strukturach o bardzo małych rozmiarach, gdzie klasyczne intuicje często ustępują miejsca efektom skali. Jego profil dobrze ilustruje współczesną fizykę materii miękkiej i nanostruktur, bliską zastosowaniom biologicznym i materiałowym.

prof. Jerzy Grębosz

Prof. dr hab. **Jerzy Leszek Grębosz** z Instytutu Fizyki Jądrowej PAN jest fizykiem jądrowym, ale także osobą szeroko rozpoznawalną dzięki działalności informatycznej i popularyzatorskiej. Łączy kompetencje badacza z umiejętnością tworzenia narzędzi, opisywania metod i przekazywania wiedzy szerszemu gronu odbiorców. Jest przykładem naukowca, którego aktywność wykracza poza wąsko rozumianą specjalizację badawczą.

Prof. dr hab. **Maria Jolanta Przybylska** z Uniwersytetu Zielonogórskiego jest fizyczką teoretyczną zajmującą się matematycznymi podstawami dynamiki układów fizycznych. Jej praca sytuuje się blisko granicy fizyki i matematyki, tam gdzie pytania o ruch, symetrie, całkowalność i niecałkowalność układów wymagają ścisłego aparatu analitycznego. Reprezentuje tradycję fizyki teoretycznej, w której precyzja matematyczna jest podstawowym narzędziem poznania.

Prof. dr hab. **Piotr Suffczyński** z Uniwersytetu Warszawskiego jest fizykiem biomedycznym, którego zainteresowania obejmują modelowanie procesów neuronalnych i analizę sygnałów mózgowych. Jego działalność pokazuje, jak metody fizyki mogą być stosowane w badaniach nad organizmem człowieka, szczególnie nad funkcjonowaniem mózgu i mechanizmami zaburzeń neurologicznych. To przykład fizyki silnie otwartej na medycynę i neuronaukę.

prof. Piotr Suffczyński

Z kolei tytuł profesora w dyscyplinach nauki chemiczne i nauki fizyczne otrzymała prof. dr hab. **Dominika Kamila Zgid**. Jest ona badaczką związaną z Uniwersytetem Warszawskim, pracującą na pograniczu chemii kwantowej, fizyki materii skondensowanej i metod obliczeniowych. Jej profil dobrze pokazuje, jak coraz częściej granice między dyscyplinami stają się umowne, zwłaszcza tam, gdzie wspólnym językiem badań jest mechanika kwantowa i obliczeniowy opis struktury elektronowej materii.

Wszystkim nowym profesorom serdecznie gratulujemy!

POLSKA: Uczniowie zdawali egzaminy na koniec szkoły

Jak co roku, maj przyniósł ciekawy obraz obecności fizyki w szkolnych egzaminach. Nie tylko tam, gdzie należało się jej spodziewać, czyli na maturze rozszerzonej z fizyki, ale także w arkuszu egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego. W arkuszu CKE dla ósmoklasistów pojawiły się dwa teksty wyraźnie związane z nauką, techniką i wyobraźnią: fragment *Przyjaciela Automateusza* Stanisława Lema oraz tekst Stephena Hawkinga *Czy możemy kształtować naszą przyszłość?* Egzamin z języka polskiego odbył się 11 maja 2026 r.

Lem wprowadził uczniów w świat robotów, miniaturyzacji i „elektrycznego przyjaciela”, czyli literackiej zabawy z techniką, sztuczną inteligencją i automatyzacją. Zadania nie sprawdzały oczywiście wiedzy z fizyki ani informatyki, lecz rozumienie tekstu, funkcję narratora, perswazję, interpunkcję i składnię. Jednak sam wybór tekstu sprawił, że technika stała się pełnoprawnym elementem kultury. Uczeń musiał wczuć się w opowieść o wynalazku oraz wykazać się zrozumieniem dla fascynacji osiągnięciami nauki.

Jeszcze bardziej bezpośrednio nauka wybrzmiała w tekście Hawkinga. Brytyjski fizyk pisał o Einsteinie, wyobraźni, akceleratorach cząstek, superkomputerach, teleskopach kosmicznych i kosmologii. W przypisach CKE wyjaśniła uczniom, kim byli Stephen Hawking i Albert Einstein oraz czym jest akcelerator cząstek. Zadania dotyczyły między innymi roli wyobraźni w nauce, znaczenia przyszłych odkryć i postawy badawczej. To ważny sygnał: fizyk pojawił się w arkuszu jako autor refleksji o świecie, ciekawości i odpowiedzialności za przyszłość.

Na egzaminie z matematyki, przeprowadzonym 12 maja 2026 r., obecność fizyki była znacznie słabsza. Nie było w nim zadań jawnie fizycznych, choć pojawiały się sytuacje bliskie myśleniu fizycznemu: odczytywanie danych z diagramu, geometria przestrzenna, obliczanie odległości w linii prostej na mapie czy analiza brył złożonych z sześciątów. Była więc matematyka, która w fizyce jest codziennym narzędziem, ale bez fizycznego kontekstu zjawisk. Paradoksalnie jednak to humanistyczna część egzaminu mocniej przypominała uczniom, że fizyka i nauka jest istotną częścią ich życia.

Inaczej wyglądała matura rozszerzona z fizyki, przeprowadzona 19 maja 2026 r. Już pierwsze zadanie wprowadzało klasyczny model ruchu pionowego w jednorodnym polu grawitacyjnym, z analizą wykresu wysokości od czasu. Dalej pojawiły się ruch po okręgu w płaszczyźnie pionowej, siły napięcia nici, bloczek o niepomijalnym momencie bezwładności, fale ultradźwiękowe, dyfrakcja i załamanie fal, ruch planetoidy po orbicie eliptycznej, przemiana gazu doskonałego, układ ładunków punktowych, optyka geometryczna szklanej kuli, ruch elektronu w polu magnetycznym oraz rozpad beta i czas połowicznego rozpadu neonu-23.

Różnice w arkuszu wobec poprzedniego roku polegały bardziej na przesunięciu akcentów niż na zmianie filozofii egzaminu. Arkusz 2026 był wyraźnie „modelowy”: często wymagał przyjęcia założeń, pracy z wykresem, konstrukcji geometrycznej, wskazania kierunku wektora, wyprowadzenia zależności symbolicznej albo użycia interpretacji jakościowej przed obliczeniem. Było mniej efektownych kontekstów codziennych, więcej czystej fizyki szkolnej w dobrze

kontrolowanych warunkach. Nie był to arkusz pamięciowy. Sprawdzał, czy uczeń rozumie, co oznacza model zjawiska, kiedy można pominąć opory, gdzie działa siła, jak zmienia się długość fali, czym różni się prędkość od przyspieszenia i jak z wykresu wydobyc wielkość fizyczną.

Wspólny obraz tych egzaminów jest ciekawy. W szkole podstawowej fizyka pojawiła się przede wszystkim jako opowieść o ciekawości, wynalazkach, kosmosie i wyobraźni. Na maturze wróciła już jako dyscyplina ścisła: wymagająca rachunku, wektorów, wykresów i konsekwentnego modelowania. Między Lemem, Hawkingiem i arkuszem maturalnym widać więc pełną drogę edukacyjną: od pytania „jak działa świat?” do próby udzielenia odpowiedzi językiem fizyki i matematyki.

WARSZAWA: Jubileuszowa 75. Olimpiada Fizyczna

W kwietniu 2026 r. zakończyła się jubileuszowa, 75. Olimpiada Fizyczna. Finał zawodów odbył się w dniach 11–14 kwietnia w Warszawie, na Wydziale Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego. Wzięło w nim udział 83 uczniów szkół średnich z całej Polski, wyłonionych w kolejnych etapach konkursu. Komitet Główny Olimpiady Fizycznej przyznał 32 osobom tytuł laureata, pozostali uczestnicy finału uzyskali tytuł finalisty.

Zawody finałowe miały tradycyjny przebieg. Pierwszego dnia uczestnicy rozwiązywali zadanie doświadczalne, drugiego dnia — trzy zadania rachunkowe. Kolejny dzień poświęcono wykładom dotyczącym współczesnych problemów fizyki oraz omówieniu rozwiązań zadań olimpijskich. Program finału obejmował także wizytę w Muzeum Powstania Warszawskiego, zwiedzanie laboratoriów Wydziału Fizyki UW oraz mniej formalne aktywności integracyjne.

Tegoroczne zadanie doświadczalne polegało na wyznaczeniu kąta przylegania małych kropli oleju do szkła. Uczestnicy korzystali m.in. z soczewki płasko-wypukłej, latarki oraz oleju rozpylanego na płaskiej powierzchni soczewki. Oświetlenie układu od strony powierzchni wypukłej pozwalało obserwować krople pod niewielkimi kątami. Zadanie wymagało powiązania granicznego kąta obserwacji kropli z kątem przylegania. Jak podkreślono w relacji Komitetu Głównego, zadanie okazało się trudne, ale dobrze różnicowało uczestników.

Zadania teoretyczne obejmowały kilka działów fizyki. Pierwsze dotyczyło niesprężystego, niecentralnego zderzenia małej kulki z dużą kulą spoczywającą na płaskiej powierzchni. Drugie przenosiło uczestników w obszar hydrostatyki i grawitacji na wymagowanej planecie; należało w nim m.in. określić pracę potrzebną do wyciągnięcia sondy z oceanu oraz wyznaczyć masę planety. Trzecie zadanie dotyczyło oddziaływania przewodów, przez które płynęły prądy przemienne o różnych fazach. Pełne teksty zadań i ich rozwiązania udostępniono na stronie Olimpiady Fizycznej.

Uroczystość zakończenia odbyła się 14 kwietnia w Auli Wydziału Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego. Dyplomy oraz nagrody rzeczowe i pieniężne wręczyli: Paulina Piechana-Więckiewicz, wiceminister edukacji narodowej, prof. Sambor Grucza, prorektor Uniwersytetu Warszawskiego, Michał Stachyra, członek Zarządu Fundacji Orlen, oraz prof. Andrzej Wysmołek, przewodniczący Komitetu Głównego Olimpiady Fizycznej.

Pierwsze miejsce w 75. Olimpiadzie Fizycznej zajął Borys Wawrzynów z IV Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. S. Staszica w Sosnowcu, przygotowywany

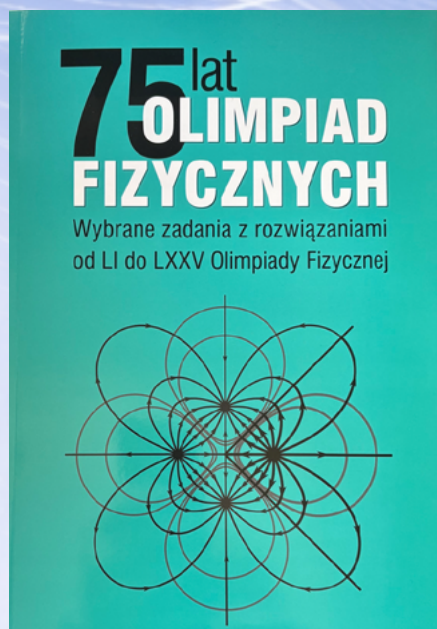
Borys Wawrzynów,
zwycięzca 75. OF

przez Dorotę Marynowską. Drugie miejsce zdobył Dawid Chudzik z XIV Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica w Warszawie, którego nauczycielem był Leszek Gładczuk. Trzecie miejsce przypadło Mikołajowi Litwinowi z III Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Lubelskiej w Lublinie, przygotowywanemu przez Reginę Zawszę-Winiarczyk, Piotra Kononowicza i Waldemara Bereja.

W pierwszej dziesiątce znaleźli się także: Sebastian Bednarek z XIV LO im. Stanisława Staszica w Warszawie, Bolko Wieleba z XXI LO im. św. Stanisława Kostki w Lublinie, Jakub Deroń z II LO im. Księżnej Anny z Sapiehów Jabłonowskiej w Białymstoku, Jan Dąbrowski z XIII LO w Szczecinie, Jan Nasieniewski z Uniwersyteckiego LO w Toruniu, Jakub Kamiński z V LO im. Adama Asnyka w Szczecinie oraz Adam Ben Saad z I LO z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Mikołaja Kopernika w Krośnie. Laureaci pierwszych dziesięciu miejsc będą reprezentować Polskę w zawodach międzynarodowych: pięciu w Międzynarodowej Olimpiadzie Fizycznej w Bucaramandze w Kolumbii, a pięciu w Europejskiej Olimpiadzie Fizycznej w Göteborgu w Szwecji.

Jubileuszowa edycja miała również dodatkowy wymiar organizacyjny i edukacyjny. Dzięki darowiźnie Fundacji Orlen możliwe było ufundowanie nagród dla nauczycieli, których uczniowie zakwalifikowali się do części doświadczalnej drugiego etapu Olimpiady, a nauczyciele laureatów otrzymali dodatkowe wyróżnienia. Uczestnicy finału otrzymali także zestawy zadania doświadczalnego wykonywanego podczas zawodów. Po raz pierwszy zorganizowano również warsztaty dla nauczycieli, poświęcone przygotowywaniu uczniów do Olimpiady oraz wybranym zadaniom doświadczalnym z poprzednich edycji.

Z okazji 75-lecia Komitet Główny wydał książkę „75 lat Olimpiad Fizycznych”, zawierającą wybrane zadania z rozwiązaniami z ostatnich 25 lat. Uruchomiono także internetową wyszukiwarkę zadań obejmującą wszystkie zadania ze wszystkich edycji Olimpiady Fizycznej oraz bazę laureatów. Jubileusz stał się więc nie tylko okazją do podsumowania kolejnej edycji zawodów, lecz także do przypomnienia znaczenia Olimpiady jako jednej z najważniejszych dróg rozwijania talentów fizycznych w Polsce.

WARSZAWA: Prof. Agnieszka Zalewska Polką XXI wieku

Podczas jubileuszowej gali Konkursu Polka XXI wieku, która odbyła się 6 marca 2026 r. w Reducie Banku Polskiego w Warszawie, wręczono Nagrody Specjalne, przyznawane kobietom o szczególnym dorobku, autorytecie i wpływie na życie publiczne, naukę oraz kulturę. W gronie laureatek znalazła się prof. Agnieszka Zalewska z Instytutu Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego PAN w Krakowie.

Wyróżnienie to trafiło do uczoney, która od wielu lat należy do grona najwybitniejszych polskich badaczek zajmujących się fizyką wysokich energii. Prof. Zalewska jest związana z najważniejszymi przedsięwzięciami współczesnej fizyki cząstek i od dekad współpracuje z CERN, uczestnicząc w projektach o fundamentalnym znaczeniu dla poznania budowy materii i praw rządzących mikroświatem. Jej działalność naukowa, organizacyjna i międzynarodowa przyczyniła się do umocnienia pozycji polskiej fizyki w światowym obiegu badań.

Szczególnym potwierdzeniem uznania, jakim cieszy się w międzynarodowym środowisku naukowym, było powierzenie jej funkcji przewodniczącej Rady CERN w latach 2013–2015. Było to jedno z najważniejszych stanowisk w europejskiej nauce i zarazem wyraz zaufania do jej kompetencji, doświadczenia i wizji rozwoju badań podstawowych.

Prof. Agnieszka Zalewska jest nie tylko wybitną naukowczynią, lecz także cenioną wykładowczynią i mentorką. Przez lata wspierała rozwój kolejnych pokoleń badaczy, a swoją aktywnością konsekwentnie wzmacniała obecność polskich środowisk naukowych na arenie międzynarodowej. Nagroda Specjalna w konkursie Polka XXI wieku stanowi więc uhonorowanie zarówno jej imponującego dorobku badawczego, jak i wieloletniej służby na rzecz nauki.

Nagrodę w imieniu prof. Agnieszki Zalewskiej odebrała jej córka, dr Anna Kwiecińska.

TORUŃ: 90. urodziny prof. dr. hab. Franciszka Rozpłocha

9 kwietnia 2026 roku w Audytorium Aleksandra Jabłońskiego Instytutu Fizyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, na Wydziale Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej, odbyło się Nadzwyczajne Kolokwium Czwartkowe poświęcone 90. urodzinom prof. dr. hab. Franciszka Rozpłocha — byłego dziekana Wydziału, a zarazem osoby niezmiennie zaangażowanej w działalność Polskiego Towarzystwa Fizycznego.

Profesor Franciszek Rozpłoch urodził się 29 marca 1936 r. w Krostkowie. Studia fizyczne ukończył na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu pod kierunkiem prof. Kazimierza Antonowicza, pioniera badań rezonansowych i fizyki węgla w Polsce. Z UMK związana była cała jego droga naukowa — tutaj uzyskał stopień doktora, habilitację, a w 1993 roku otrzymał tytuł profesora nauk fizycznych.

W latach 1999–2002 pełnił funkcję dziekana Wydziału Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej UMK. Jest wybitnym specjalistą w dziedzinie fizyki ciała stałego oraz fizyki węgla. Dwukrotnie sprawował funkcję przewodniczącego Toruńskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Fizycznego. Jest także współzałożycielem Polskiego Towarzystwa Węglowego, którego był prezesem.

W ramach uroczystego kolokwium dr hab. Paweł Szroder, prof. UKW (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), wygłosił wykład poświęcony dorobkowi Profesora. Następnie zaprezentowano przegląd badań naukowych rozwijanych w obszarach bliskich zainteresowaniom Jubilata. Wykład dr hab. Anny Ilnickiej, prof. UMK (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), nosił tytuł „90 kwiatów grafenowych na dziewięćdziesięciolecie”.

Szanownemu Jubilatowi składamy najserdeczniejsze życzenia zdrowia, pomyślności oraz satysfakcji z owoców wieloletniej pracy naukowej.

Organizatorami wydarzenia byli: Instytut Fizyki UMK oraz Toruński Oddział PTF.

WARSZAWA: Finał 30. Konkursu Fizycznego PW

14 marca 2026 roku odbył się finał jubileuszowej, trzydziestej edycji Konkursu Fizycznego Politechniki Warszawskiej – przedsięwzięcia od lat odgrywającego ważną rolę w popularyzacji fizyki wśród uczniów szkół średnich i budowaniu więzi między uczelnią a młodzieżą zainteresowaną studiami technicznymi. Tegoroczna edycja potwierdziła zarówno wysoki poziom merytoryczny konkursu, jak i rosnące zainteresowanie tą inicjatywą: do pierwszego etapu zgłosiło się rekordowa liczba ok. 500 uczestników, z których 38 zakwalifikowano do finału.

Jubileuszowy finał wyróżniał się oryginalną formułą. Zadania przygotowano wokół projektu hipotetycznej kapsuły badawczej PW ReTurnik, dzięki czemu uczestnicy mogli zmierzyć się z problemami pokazującymi praktyczny, inżynierski wymiar fizyki. Finałiści rozwiązywali cztery zadania dotyczące różnych aspektów działania kapsuły, obejmujących m.in. trajektorię ruchu, drgania rezonansowe, elektronikę oraz optyczne wspomaganie zasilania awaryjnego. Taka koncepcja wymagała nie tylko bardzo dobrego przygotowania teoretycznego, lecz także pomysłowości, kreatywnego myślenia i umiejętności łączenia zagadnień fizycznych z inżynierskimi.

Jak podkreślali sami uczestnicy, finałowa formuła pozwoliła im zetknąć się z realnymi problemami technologicznymi i pokazała, że wiedza zdobywana w szkole może być skutecznie wykorzystywana do analizy rzeczywistych wyzwań badawczych. W opinii organizatorów właśnie taki był cel jubileuszowej edycji – by jak najlepiej ukazać charakter fizyki uprawianej na co dzień na Politechnice Warszawskiej.

W finale wyłoniono czterech laureatów oraz dziewięciornu wyróżnionych finalistów. Uzyskane przez nich wyniki składają się również na konkretne korzyści rekrutacyjne, ponieważ laureaci i wyróżnieni otrzymują maksymalną liczbę punktów z fizyki podczas rekrutacji na studia na Politechnice Warszawskiej. Tym samym konkurs pełni nie tylko funkcję popularyzatorską, ale także stanowi ważny element wspierania najzdolniejszych uczniów planujących dalszą edukację w obszarze nauk ścisłych i technicznych.

Symboliczny wymiar trzydziestej edycji podkreśla fakt, że przez trzy dekady Konkurs Fizyczny PW stał się trwałym i rozpoznawalnym elementem działalności uczelni. XXX Konkurs Fizyczny Politechniki Warszawskiej został objęty patronatem honorowym Mazowieckiego Kuratora Oświaty, co dodatkowo potwierdza rangę tego wydarzenia.

KRAKÓW: Konkurs edukacyjny „Magia Żywiół na Ziemi i w Kosmosie”

11 kwietnia 2026 roku w Auli Wydziału Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej Uniwersytetu Jagiellońskiego odbyła się ogólnopolska gala finałowa konkursu edukacyjnego „Magia Żywiół na Ziemi i w Kosmosie”. To wyjątkowe wydarzenie zgromadziło utalentowanych uczniów, ich nauczycieli oraz przedstawicieli świata nauki. Młodzi pasjonaci, inspirując się jednym z czterech żywiołów – wodą, ogniem, ziemią lub powietrzem – zaprezentowali na żywo przed publicznością swoje autorskie eksperymenty. Niezwykle ważnym aspektem ich badawczych wystąpień było połączenie ziemskich zjawisk przyrodniczych z fascynującymi zagadnieniami z dziedziny astronomii i kosmologii, co doskonale wpisało się w nowoczesną ideę interdyscyplinarnej edukacji STEAM.

Prezentowane projekty były bacznie oceniane przez profesjonalne jury złożone z naukowców i edukatorów, którzy doceniali przede wszystkim poprawność merytoryczną, trafność wniosków oraz naukową kreatywność. Rangę wydarzenia podkreśliła obecność dr Bogny Halskiej-Pionki, pełnomocniczki Prezydenta Miasta Krakowa, która w swoim wystąpieniu zaznaczyła, jak ogromne znaczenie ma wspieranie młodych talentów i budowanie mostów między wczesną edukacją a środowiskiem akademickim. Zwieńczeniem

uroczystości było uhonorowanie najlepszych młodych badaczy – w poszczególnych kategoriach wiekowych najwyższe laury zdobyli odpowiednio: zespół „Żywiolowy Odkrywcą”, drużyna „AeroLab” oraz Julia i Hubert Fliszkiewicz.

Finałowa gala stała się nie tylko przestrzenią do podsumowania naukowej rywalizacji, ale przede wszystkim prawdziwym świętem młodych odkrywców. Dla wielu uczestników była to pierwsza w życiu okazja do zaprezentowania swoich dokonań w murach wyższej uczelni, co pozwoliło im poczuć prawdziwie akademicką atmosferę. Konkurs udowodnił, że nauka oparta na samodzielnym eksperymentowaniu to fascynująca przygoda, która z sukcesem rozwija krytyczne myślenie i pozwala lepiej zrozumieć mechanizmy rządzące naszym światem.

Relacja z wydarzenia została również zaprezentowana w programie TVP3 „Kronika Krakowska” z dnia 11 kwietnia – materiał (od ok. 17:30 minuty) zawiera wypowiedzi organizatorów oraz uczestników konkursu.

OTWOCK-ŚWIERK: Finał XXI konkursu „Fizyczne Ścieżki”

17 kwietnia 2026 roku w Narodowym Centrum Badań Jądrowych w Świerku odbył się finał XXI edycji ogólnopolskiego konkursu „Fizyczne Ścieżki”. Do instytutu posiadającego jedyny w Polsce czynny reaktor jądrowy przyjechali uczniowie z całej Polski wraz z nauczycielami, by zaprezentować swoje projekty przed jury i uczestniczyć w rozstrzygnięciu jednego z najciekawszych konkursów popularyzujących fizykę wśród młodzieży. Konkurs, współtworzony przez NCBJ i Instytut Fizyki PAN, jest organizowany od 2005 roku i skierowany do uczniów klas VII–VIII szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych. Uczestnicy rywalizują w trzech kategoriach: esej, praca naukowa oraz pokaz zjawiska fizycznego.

Tegoroczna edycja, odbywająca się pod patronatem medialnym *Postępów Fizyki*, ponownie pokazała, że „Fizyczne Ścieżki” są konkursem łączącym wysoki poziom merytoryczny z dużą swobodą twórczą. Do XXI edycji zgłoszono 102 prace, przygotowane przez 121 uczniów pod opieką 30 nauczycieli. Do finału zakwalifikowano 13 najlepszych projektów: cztery w kategorii eseju, cztery w kategorii pracy naukowej i pięć w kategorii pokazu zjawiska fizycznego. Uczestnicy reprezentowali 42 miasta, co dobrze pokazuje ogólnopolski zasięg konkursu i jego rosnącą rozpoznawalność.

W kategorii „Praca naukowa” jury przyznało dwa równorzędne pierwsze miejsca. Jedno zdobyła Zofia Makowska z XIV Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica w Warszawie za pracę „Rola geometrii kontaktu w rezonansie parametrycznym dwóch wahadeł na przykładzie zabawki

Riki-Tiki”. Drugie pierwsze miejsce przypadło zespołowi z Bydgoszczy: Mateuszowi Oleksińskiemu, Michałowi Talaśce i Weronice Grochalskiej za pracę „Właściwości materiałów magnetycznych – badanie oddziaływania diamagnetyka z polem w warunkach domowych”. W kategorii „Pokaz zjawiska fizycznego” zwyciężyła Antonina Siółkowska z Płocka za projekt „Detekcja mionów za pomocą tub Geigera-Müllera”. W kategorii „Esej” pierwsze miejsce zdobyła Maria Karasińska za pracę „Fizyka – zabija magię? A może jest wielkim iluzjonistą?”.

Finał miał nie tylko charakter konkursowy, ale również wyraźny wymiar edukacyjny i środowiskowy. Uczestników powitała prof. Agnieszka Pollo, zastępczyni dyrektora NCBJ ds. naukowych, a w wydarzeniu wzięli udział także przedstawiciele władz samorządowych. Organizatorzy podkreślali, że „Fizyczne Ścieżki” są miejscem, w którym młodzi ludzie mogą nie tylko zaprezentować wiedzę, lecz także rozwijać samodzielność badawczą, umiejętność prezentacji wyników i odwagę w podejmowaniu ambitnych tematów. Według relacji uczestników sam udział w finale był cennym doświadczeniem, pozwalającym zobaczyć, jak wygląda samodzielna praca nad projektem naukowym i jego publiczna prezentacja.

Znaczenie konkursu podkreśla również fakt, że „Fizyczne Ścieżki” został objęty patronatem Ministra Edukacji, a tytuł laureata wiąże się z konkretnymi korzyściami edukacyjnymi, w tym dodatkowymi atutami w procesie rekrutacji na studia. XXI finał potwierdził, że konkurs pozostaje ważnym miejscem spotkania szkolnej ciekawości z prawdziwym myśleniem naukowym: od refleksji filozoficznej nad fizyką, przez domowe eksperymenty i modele, aż po projekty nawiązujące do współczesnych metod badawczych.

WARSZAWA: Finał Turnieju Młodych Fizyków

18 kwietnia 2026 roku w Instytucie Fizyki PAN w Warszawie odbył się krajowy finał Turnieju Młodych Fizyków 2026 – jednego z najbardziej wymagających konkursów drużynowych dla uczniów szkół średnich zainteresowanych fizyką. W tegorocznej rywalizacji finałowej udział wzięły cztery drużyny: Artemis, Doctus, Fenix oraz Kwazar.

Turniej Młodych Fizyków od lat wyróżnia się formułą odmienną od tradycyjnych konkursów przedmiotowych. Uczestnicy nie rozwiązują wyłącznie zamkniętych zadań rachunkowych, lecz przez wiele miesięcy prowadzą samodzielną pracę badawczą, łącząc eksperyment, teorię i analizę wyników, a następnie publicznie bronią swoich rozwiązań podczas finałowych potyczek. Krajowy finał stanowi zwieńczenie tej całorocznej pracy, a zarazem okazję do wymiany doświadczeń, metod badawczych i pomysłów między uczestnikami reprezentującymi różne ośrodki.

Zwycięzcą tegorocznego finału została drużyna Artemis z Akademickiego Liceum Ogólnokształcącego Politechniki Wrocławskiej, zdobywając 99,6 pkt. Drugie miejsce z wynikiem 96,9 pkt zajęła drużyna Fenix z Klubu Naukowego Fenix w Warszawie, trzecie miejsce przypadło zespołowi Doctus z XLII LO im. Adama Mickiewicza w Krakowie (78,0 pkt), a czwarte – drużynie Kwazar, również z XLII LO im. Adama Mickiewicza w Krakowie, która uzyskała 64,6 pkt. Wyniki te dobrze pokazują wysoki poziom finałowej rywalizacji.

W wydarzeniu uczestniczyli także przedstawiciele środowiska naukowego oraz instytucji wspierających turniej, w tym prezes Polskiego Towarzystwa Fizycznego prof. dr hab. Stanisław Kistryn, prof. dr hab. Bartłomiej Witkowski,

reprezentujący dyrektora Instytutu Fizyki PAN, a także Dawid Kalkowski, przedstawiciel Marszałka Województwa Mazowieckiego. Finały odbyły się we współpracy z Instytutem Fizyki PAN, Wydziałem Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego oraz Wydziałem Fizyki Politechniki Warszawskiej. Patronat honorowy nad wydarzeniem objął Marszałek Województwa Mazowieckiego, a patronami medialnymi były TVP3 Warszawa i TVP Info.

WARSZAWA: PLANCKS Polska 2026

W dniach 7–8 marca 2026 roku na Wydziale Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się pierwsza edycja PLANCKS Polska 2026, będąca zarazem krajowymi eliminacjami do międzynarodowego konkursu fizyki teoretycznej PLANCKS (Physics League Across Numerous Countries for Kick-ass Students). Zawody są skierowane do studentów kierunków ścisłych i polegają na zespołowym rozwiązywaniu wymagających zadań z różnych działów fizyki.

Tegoroczna odsłona miała rekordową skalę. W wydarzeniu uczestniczyło 18 drużyn z 4 uczelni, czyli łącznie 68 studentów, wspieranych przez 21 wolontariuszy i organizatorów. Konkurs zachował formułę zbliżoną do finału międzynarodowego: czteroosobowe zespoły miały 4 godziny na rozwiązanie 11 zadań przygotowanych przez doktorów i profesorów z polskich uczelni oraz instytutów naukowych. Program uzupełniły także wydarzenia towarzyszące, w tym wykład prof. Stanisława Kistryna pt. „Problem trzech ciał”.

Najlepsze wyniki osiągnęły drużyny z Uniwersytetu Warszawskiego. Pierwsze miejsce zajęła drużyna PLANK Challenge w składzie: Gniewoj Michalewski, Maksymilian Wdowiars-Bilski, Filip Sugier i Andrzej Maroń. Drugie miejsce zdobył zespół Euler Elfs: Filip Baciak, Jerzyk Gamdzyk, Paweł Przybyła i Piotr Borodako, a trzecie – SKIBIDI Enterprise: Jakub Schindler, Adam Gocel, Mateusz Pańtak i Bartek Lech. Dwie najlepsze drużyny uzyskały prawo reprezentowania Polski w międzynarodowym finale konkursu, który odbędzie się 21–25 maja 2026 roku w Eindhoven w Holandii.

Polskie eliminacje zostały zorganizowane przez Polskie Stowarzyszenie Studentów Fizyki przy wsparciu Wydziału Fizyki UW, Fundacji ORLEN, Polskiego Towarzystwa Fizycznego oraz firmy Creotech. PLANCKS Polska 2026 potwierdził, że konkursy skierowane do studentów mogą być nie tylko sprawdzianem wiedzy, ale także ważnym miejscem współpracy, integracji i budowania środowiska młodych fizyków.

KRAKÓW: Wybór nowych władz Oddziału Krakowskiego Polskiego Towarzystwa Fizycznego

W maju 2026 roku odbyły się wybory władz OK PTF na lata 2026–2028. Wyłoniony w głosowaniu Zarząd oraz Komisja Rewizyjna przejęły odpowiedzialność za koordynację działań krakowskiego środowiska fizyków, w tym organizację seminariów oraz inicjatyw popularyzujących naukę w regionie. Przewodniczącym Zarządu Oddziału został prof. Roman Płaneta (UJ). Na sekretarza wybrano Danutę Goc-Jagło, zaś na skarbnika Agatę Kubisiak. Spośród członków Zarządu powołano dwóch wiceprzewodniczących – Piotra Bednarczyka oraz Witolda Zawadzkiego (ds. dydaktyki). Pozostałymi członkami Zarządu zostali wybrani Piotr Fornal, Łukasz Stępień, Maciej Wołoszyn i Marcin Zieliński. Komisję

prof. Roman Płaneta

Rewizyjną Oddziału będą stanowić w najbliższej kadencji Maciej Fidrysiak, Paweł Góra i Andrzej Kądziaława. Przed Zarządem stoi odpowiedzialne zadanie przygotowania jubileuszowego 50. Zjazdu Fizyków Polskich.

WARSZAWA: 3% dla nauki, 100% dla Polski

W maju zainicjowano ogólnopolską akcję „3% dla nauki, 100% dla Polski”, której celem jest zwrócenie uwagi na sytuację finansową nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce. W gronie inicjatorów znaleźli się prof. Michał Tomza z Wydziału Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego, dr hab. Agata Starosta z Instytutu Biochemii i Biofizyki PAN oraz dr hab. Łukasz Okruszek z Instytutu Psychologii PAN. Organizatorzy rozpoczęli zbiórkę podpisów pod petycją skierowaną do władz państwowych.

Głównym postulatem akcji jest zwiększenie nakładów na naukę do poziomu 3% PKB do 2030 r. Organizatorzy wskazują trzy obszary wymagające zmian: wynagrodzenia pracowników sektora nauki, stabilne i godne warunki dla studentów i doktorantów oraz środki pozwalające prowadzić badania naukowe, w tym badania podstawowe. W petycji podkreślono, że wzrost finansowania miałby obejmować zarówno bezpośrednie wydatki budżetowe, jak i rozwiązania zachęcające biznes do inwestowania w badania i rozwój.

Akcja uzyskała poparcie szeregu gremiów akademickich i naukowych, m.in. Prezydium Polskiej Akademii Nauk, Prezydium KRASP, Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Rady Młodych Naukowców, Akademii Młodych Uczonych PAN oraz Uniwersyteckiej Komisji Finansowej KRUP. W stanowiskach tych instytucji podkreślano potrzebę trwałego, strategicznego i przewidywalnego finansowania nauki oraz poprawy warunków pracy i rozwoju młodych badaczy.

Kulminacją majowych działań był protest sektora nauki 27 maja o godz. 13.00 pod Sejmem RP, przy Pomniku Armii Krajowej i Polskiego Państwa Podziemnego w Warszawie. Po proteście petycja ma zostać przekazana przedstawicielom władz państwowych.

WARSZAWA, GDAŃSK, CHORZÓW: Ogólnopolski Dzień Inżynierii Materiałowej 2026

27 marca 2026 roku odbyła się czwarta edycja Ogólnopolskiego Dnia Inżynierii Materiałowej, wspólnej inicjatywy Polskiego Towarzystwa Materiałoznawczego oraz uczelni i instytutów naukowych z całej Polski. Tegoroczne wydarzenie przebiegało pod hasłem „Kosmiczne materiały” i pokazywało, jak projektuje się materiały oraz konstrukcje zdolne pracować w warunkach skrajnie odmiennych od ziemskich.

ODIM ma charakter popularyzatorski, ale jego znaczenie wykracza poza prosty pokaz doświadczeń. Inżynieria materiałowa została przedstawiona jako dziedzina łącząca fizykę,

chemię, technikę i przemysł: od badań struktury materiałów, przez projektowanie nowych tworzyw, stopów, kompozytów i powłok funkcjonalnych, po zastosowania w energetyce, lotnictwie, technologiach kosmicznych i nowoczesnej produkcji. W wielu ośrodkach przygotowano wykłady, warsztaty, eksperymenty, pokazy oraz zwiedzanie laboratoriów.

W Warszawie wydarzenia odbywały się m.in. na Politechnice Warszawskiej, w Gmachu Inżynierii Materiałowej przy ul. Wołoskiej 141, a do inicjatywy włączyła się także Wojskowa Akademia Techniczna. W Gdańsku ODIM po raz czwarty zorganizowano na Wydziale Fizyki Technicznej i Matematyki Stosowanej Politechniki Gdańskiej. Program obejmował pokazy i wykłady dotyczące m.in. materiałów kosmicznych, elektrochemicznych źródeł prądu, energetyki wodorowej, termoelektryczności oraz zastosowań inżynierii materiałowej w przemyśle. Uczestnicy mogli również zwiedzać laboratoria Centrum Nanotechnologii A.

W Chorzowie lokalna odsłona ODIM odbyła się w kampusie Uniwersytetu Śląskiego przy ul. 75. Pułku Piechoty 1A. Wykład inauguracyjny „Elektryczne skrzydła przyszłości – czy lotnictwo może być eko?” wygłosił dr Wojciech Gurdziel, omawiając rolę lekkich kompozytów, magazynowania energii i technologii napędu elektrycznego w projektowaniu współczesnych maszyn latających. Po części warsztatowej wydarzenie zwieńczył otwarty Materiałowy Piknik Rodzinny. Współorganizatorem chorzowskiej edycji był Instytut Inżynierii Materiałowej UŚ, a koordynatorem dr hab. Grzegorz Dercz, prof. UŚ.

Charakterystycznym elementem tegorocznego ODIM była także ogólnopolska próba ustanowienia rekordu w kategorii „Najwięcej rakiet origami złożonych w ciągu 4 godzin”. Prosta, angażująca forma nawiązywała do tematu przewodniego i pozwalała włączyć uczestników w symboliczne działanie pokazujące, że inżynieria zaczyna się od wyobraźni, modelu i zrozumienia materiału. Dzięki temu ODIM 2026 połączył prezentację zaawansowanych technologii z dostępną, atrakcyjną popularyzacją nauki.

KATOWICE: XX jubileuszowe Święto Liczby π na Uniwersytecie Śląskim

W dniach 13–14 marca 2026 roku na Uniwersytecie Śląskim odbyły się jubileuszowe, dwudzieste obchody Święta Liczby π . Wydarzenie, organizowane pod hasłem „Kieruj się na π ”, po raz kolejny połączyło popularyzację matematyki, fizyki, chemii, inżynierii materiałowej i nauk pokrewnych. Tegoroczna edycja miała szczególnie szeroki zasięg: obejmowała 130 aktywności w trzech miastach i sześciu lokalizacjach, przygotowanych przez ponad 200 osób

związanych z Wydziałem Nauk Ścisłych i Technicznych UŚ — pracowników, doktorantów, studentów oraz członków kół naukowych.

Obchody rozpoczął wykład Jarosława Juszkiewicza pt. „Czego nauczyło mnie patrzenie w gwiazdy?”. Prelegent, znany popularyzator nauki, przekonywał, że zainteresowanie naukami ścisłymi nie musi zaczynać się od biegłości rachunkowej, lecz często rodzi się z ciekawości świata, wyobraźni i odwagi zadawania pytań. Wystąpienie dobrze oddawało ducha całego wydarzenia, które kierowane było zarówno do uczniów już zainteresowanych naukami ścisłymi, jak i do tych, którzy dopiero szukają własnej drogi do matematyki i fizyki.

Istotną część programu stanowiły aktywności przygotowane przez fizyków. Odbył się Turniej Fizyczny, zorganizowany przez dr. Jerzego Jarosza, prof. UŚ, a także liczne warsztaty i pokazy eksperymentalne. Uczestnicy mogli poznać m.in. podstawy mikroskopii elektronowej i optycznej, zagadnienia optometrii, porowatości materiałów, dyfrakcji rentgenowskiej w materiałach węglowych z biomasy oraz symulacji komputerowych własności fizycznych materiałów. Najmłodszych przyciągały warsztaty niskich temperatur, a zainteresowani fizyką wysokich energii mogli usłyszeć o udziale naukowców z Uniwersytetu Śląskiego w eksperymentach NA61 i ALICE w CERN.

W programie znalazły się również formy rywalizacji i zabawy nauką, m.in. grywalizacja „Optyczny Zawrót Głowy”, pokazująca, że widzenie nie jest prostym rejestrowaniem rzeczywistości, a mózg potrafi twórczo interpretować bodźce wzrokowe. Takie działania dobrze wpisywały się w charakter Święta Liczby π : łączyły naukową poprawność z atrakcyjną, angażującą formą, pozwalając uczestnikom samodzielnie doświadczać zjawisk i zadawać pytania.

Drugiego dnia obchodom towarzyszyły wydarzenia przygotowane wspólnie z Polskim Radiem Katowice. Wśród nich znalazł się parkrun — bieg lub marsz na dystansie „ π z hakiem” — oraz koncert jubileuszowy przeplatany wykładami popularnonaukowymi. Uczestnicy mogli dzięki temu spojrzeć na związki matematyki i fizyki z muzyką, rytmem, proporcjami i strukturą dźwięku.

Jubileuszowe Święto Liczby π pokazało, jak silną i rozpoznawalną inicjatywą popularyzatorską stało się to wydarzenie na Śląsku. Jego szczególną wartością jest połączenie wielu dyscyplin i środowisk: uczniów, nauczycieli, studentów, naukowców i popularyzatorów. Dwudziesta edycja potwierdziła, że liczba π może być nie tylko matematycznym symbolem, ale także pretekstem do rozmowy o tym, jak nauki ścisłe opisują świat — od skali atomowej i materiałowej po gwiazdy, muzykę i ludzkie widzenie.

POZNAŃ: „Spędź dzień z naukowcami” w Poznaniu

Oddział Poznański Polskiego Towarzystwa Fizycznego uruchomił w 2026 roku program „Spędź dzień z naukowcami”, skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych. Inicjatywa ma przybliżyć młodym ludziom świat współczesnej nauki nie przez wykład o pracy badacza, lecz przez bezpośredni kontakt z miejscami, w których ta praca rzeczywiście się odbywa: laboratoriami, aparaturą, zespołami badawczymi i konkretnymi pytaniami naukowymi.

W realizację programu zaangażowały się najważniejsze instytucje naukowe regionu: Wydział Fizyki i Astronomii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Instytut Fizyki

Molekularnej PAN, Wydział Inżynierii Materiałowej i Fizyki Technicznej Politechniki Poznańskiej oraz Katedra Fizyki i Biofizyki Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Dzięki temu uczniowie mogą zobaczyć różne oblicza współczesnej fizyki i nauk pokrewnych — od badań podstawowych, przez fizykę materiałów i techniki pomiarowe, po zastosowania w biologii, medycynie, energetyce i nowych technologiach.

Założenie programu jest proste, ale bardzo wartościowe dydaktycznie: licealiści spędzają jeden dzień w wybranym instytucie badawczym. Pod opieką naukowców poznają laboratoria, obserwują lub współwykonują doświadczenia, oglądają nowoczesną aparaturę i rozmawiają o tym, jak wygląda codzienna praca badacza.

Ważnym elementem inicjatywy jest także możliwość odowiedzenia kolejnych zaangażowanych instytucji. Uczniowie nie poznają więc jednego, przypadkowego laboratorium, lecz otrzymują szerszy obraz środowiska naukowego Poznania i różnorodności prowadzonych tam badań. Program pokazuje, że fizyka nie jest zamkniętą specjalnością, lecz dziedziną obecną w wielu obszarach współczesności — od elektroniki i komunikacji, przez przemysł i inżynierię materiałową, po medycynę oraz badania przyrodnicze.

POLSKA: Noc Muzeów

Noc Muzeów 2026, obchodzona w większości miast w nocy z 16 na 17 maja, po raz kolejny pokazała, że fizyka dobrze odnajduje się nie tylko w salach wykładowych i laboratoriach, lecz także w przestrzeni muzeów, centrów nauki, obserwatoriów i otwartych pokazów. W wielu miejscach późny wieczór stał się okazją do spotkania z doświadczeniem, aparaturą, obserwacją nieba i rozmową z naukowcami.

W Warszawie szczególnie wyraźnie obecne były tematy energii, plazmy, światła i nowoczesnych technologii. Instytut Fizyki Plazmy i Laserowej Mikrosyntezy przygotował w Narodowym Muzeum Techniki ekspozycję „ $E = mc^2$ – wzór, który zmienił świat”, pokaz generowania i utrzymywania plazmy w fuzorze oraz rozmowy o syntezie jądrowej i reaktorze ITER. Wydział Fizyki Politechniki Warszawskiej zaprosił natomiast na pokazy pod hasłem „Kolor! Energia! Fizyka!”, prowadzone w Audytorium Fizyki przez pracowników oraz studentów z kół naukowych CAMAC i Spektron.

Bogaty program przygotowało również Centrum Nauki Kopernik. Zwiedzanie wystaw połączono tam z doświadczeniami w Laboratorium A, spotkaniami z naukowcami, pokazami efektów specjalnych oraz częścią astronomiczną. W Planetarium można było poznać gwiazdozbiory widoczne o tej porze roku i odbyć immersyjny lot przez pierścienie Saturna. Z kolei na patio, przy teleskopach ustawionych przy wsparciu ekspertów PTMA, prowadzono obserwacje nieba podczas nowiu Księżyca.

Fizyka była obecna także w innych miastach. W Krakowie, w Ogrodzie Doświadczeń im. Stanisława Lema, przygotowano warsztaty, pokazy zjawisk i seanse w planetarium, pozwalające samodzielnie doświadczać zjawisk z zakresu optyki, akustyki, mechaniki i hydrostatyki. W Poznaniu środowisko Wydziału Fizyki i Astronomii UAM włączyło się w program „Bajecznego UAM”, prezentując m.in. idee bitów i kubitów, splątania oraz teleportacji kwantowej, a także technologie druku 3D i rzeczywistości mieszanej. W Gdańsku szczególne znaczenie miało otwarcie Gdańskiego Obserwatorium Astronomicznego, połączone z obserwacjami nocnego nieba, prezentacją zdjęć obiektów astronomicznych i zwiedzaniem placówki.

Do naukowego wymiaru Nocy Muzeów dołączyły również centra nauki. W Szczecinie Morskie Centrum Nauki im. prof. Jerzego Stelmacha zaprosiło do eksperymentowania ze zjawiskami związanymi z wodą, falami, żegluga i techniką. W Łodzi zwiedzano Centrum Nauki i Techniki EC1, którego ekspozycja prowadzi od historii elektrowni po zagadnienia mikro- i makroświata. W Kielcach Energetyczne Centrum Nauki przygotowało nocne zwiedzanie wystawy „Energia”, a w Białymstoku Epi-Centrum Nauki zorganizowało „Noc światła i energii”, poświęconą m.in. neonom, wyładowaniom elektrycznym, plazmie, luminescencji i promieniowaniu UV.

KRAKÓW: Copernicus Festival 2026

W dniach 19–24 maja 2026 roku w Muzeum Inżynierii i Techniki w Krakowie odbyła się dwunasta edycja Copernicus Festival. Tegoroczne hasło — „Złożoność” — dobrze oddawało napięcie programu, który prowadził uczestników od pytań o początki Wszechświata i najbardziej fundamentalne prawa fizyki po zagadnienia świadomości, ewolucji człowieka, sztucznej inteligencji i przemian współczesnego społeczeństwa. Organizatorzy podkreślali, że festiwal ma pokazywać związki nauki z innymi obszarami kultury oraz wpływ teorii naukowych na współczesny obraz świata.

W programie znalazły się wykłady, rozmowy, debaty, pokazy filmowe, warsztaty oraz wydarzenia artystyczne. Dla środowiska fizycznego szczególnie interesujące były wątki kosmologiczne i astrofizyczne. Wśród gości festiwalu znalazła się prof. Hiranya Peiris, astrofizyczka z University of Cambridge, zajmująca się m.in. analizą promieniowania mikrofalowego tła. W programie pojawiły się także zagadnienia fal grawitacyjnych oraz rozmowa „Na falach wszechświata” z udziałem Łukasza Lamży i Doroty Gondek-Rosińskiej.

Istotną nowością tegorocznej edycji było włączenie do programu specjalnych scen przygotowanych we współpracy z najważniejszymi instytucjami finansującymi badania: Europejską Radą ds. Badań Naukowych, Narodowym Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowym Centrum Nauki. Szczególne znaczenie miała sesja NCN „Badania podstawowe: realny wpływ”, poświęcona temu, jak projekty prowadzone z ciekawości poznawczej wpływają na gospodarkę i życie społeczne oraz dlaczego warto finansować badania, które nie obiecują natychmiastowego produktu.

Copernicus Festival pozostaje jednym z ważniejszych polskich wydarzeń popularyzujących naukę w formule interdyscyplinarnej. Jego siła polega na tym, że nie sprowadza nauki wyłącznie do prezentacji wyników, lecz pokazuje ją jako sposób rozumienia rzeczywistości: od struktury materii i ewolucji kosmosu, przez procesy biologiczne, po pytania o ludzką świadomość i społeczne skutki nowych technologii. W tej perspektywie fizyka nie jest osobnym blokiem programu, ale jednym z języków opisu złożonego świata.